

Ruiende Bergeenden *Tadorna tadorna* in de Nederlandse Waddenzee

Moulting Shelduck in the Dutch Wadden Sea

Zoals bekend trekken elk jaar in juli en augustus grote aantallen Bergeenden *Tadorna tadorna* uit verschillende Westeuropese landen naar de Duitse Waddenzee om er te ruien (Cramp & Simmons 1977). Het zwaartepunt van deze ruiverzame-lingen ligt in recente jaren ten noorden van de Elbemonding, rond het eiland Trischen in Schleswig-Holstein (Nehls *et al.* 1992). In het hele gebied van de Duitse Bocht zijn de laatste jaren maximaal 180.000 ruiende Bergeenden geteld (augustus 1988, Nehls *et al.* 1992). Elders in Europa zijn kleinere ruiplaatsen in de Bridgwater Bay in zuidwest Engeland (tot 3000 exemplaren, Cramp & Simmons 1977) en mogelijk in de Ierse Zee. In ons land zijn ruiplaatsen van Bergeenden bekend in de monding van de Westerschelde (onder meer in de jaren 1956 en 1965 zeker honderden exemplaren, Beijersbergen *et al.* 1979) en op de Ventjagersplaten in het Haringvliet (in 1969 en 1975 tot 500 exemplaren, Ouweneel 1976). Op het wad bij Vlieland hebben in 1964 en waarschijnlijk ook in 1965 honderden Bergeenden ge-ruid (pers. obs. CS). Sinds 1988 is er in de Nederlandse Waddenzee voor de Wieringer kust in Noord-Holland een ruiplaats van Bergeenden. De aantallen op de Breehorn, het wadgebied voor de Wieringer kust, zijn vooral de laatste tien jaar

explosief toegenomen. In 1965-69 was het gemiddelde aantal Bergeenden hier ongeveer 40. De afgelopen vijf jaren lag het gemiddelde rond de 1700, met een maximum van 15.000 exemplaren in juli 1991. In augustus 1988 werden voor het eerst in dit gebied ruiende Bergeenden gezien, hoogstens 1000 exemplaren. In 1989 betrof het waarschijnlijk 5000 vogels. Van 1990 ontbreken de gegevens, maar in 1991 is er meer onderzoek gedaan. Vastgesteld werd dat van de laatste decade van juli tot half september hier 9-10.000 Bergeenden de vleugelrui hebben doorgemaakt. Bij Terschelling en Ameland hebben in 1991 ook minstens 10.000 Bergeenden geruid. De Noordwesteuropese populatie van de Bergeend is sinds het begin van de jaren zeventig gestaag toegenomen en wordt nu geschat op 250.000 exemplaren (Rüger *et al.* 1986). Dit zou betekenen dat nog altijd een gering aandeel van deze populatie zijn vleugelrui in de Nederlandse Waddenzee doormaakt. Hiervan verblijft ongeveer de helft bij Wieringen en de andere helft is verdeeld over Terschelling en Ameland.

Summary From August 1988 onwards a new moulting area for Shelducks was established in the western Dutch Wadden Sea off the former island of Wieringen. A maximum of 1000 birds moulted here that year, while in previous years late summer numbers barely exceeded some 40 individuals. The next year the number of moulting birds had already increased to 5000. A more extensive survey in 1991 showed that 9000-10,000 Shelducks passed their wing-moult here, while elsewhere in the Dutch Wadden Sea, near the islands of Terschelling and Ameland a further 10,000 birds were found moulting. The importance and significance of this new moulting site is briefly discussed in a broader context.

- Beijersbergen R., Zwart J. de & Langeveld B. 1979. De Hooge Platen, refugium voor watervogels in ons laatste open estuarium. *Watervogels* 4: 192-201.
- Cramp S. & Simmons K.E.L. 1977. The birds of the western Palearctic. Vol. I. Ostrich to ducks. Oxford University Press, Oxford, London, New York.
- Nehls G., Kempf N. & Thiel M. 1992. Bestand und Verteilung mausernder Brandenten (*Tadorna tadorna*) im deutschen Wattenmeer. *Die Vogelwarte* 36: 221-232.
- Ouweneel G.L. 1976. Overzomerende en ruiende Bergeenden *Tadorna tadorna* in het Haringvliet. *Limosa* 49: 115-122.
- Rüger A., Prentice C. & Owen M. 1986. Results of the IWRB International Waterfowl Census 1967-1983. Population estimates and trends in selected species of ducks, swans and coot from the January counts in the Western Palearctic. IWRB Special Publication No. 6, Slimbridge.

Th. Mulder, Normerweg 1, 1777 JL Hippolytushoef & **C. Swennen**, Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee, Postbus 59, 1790 AB Den Burg, Texel.